

KUOPIO

**Päätösten
vaikutusten
ennakkoarviointi**

Kaupunginhallitus 21.10.2024

Ennakoarvioinnin perusta

- Arvioinnin pohjaa eri näkökulmien osalta on mm. laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (§6), laissa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (§4), maankäyttö- ja rakennuslaissa (§5), sekä YK:n lasten oikeuksien sopimuksessa (3 artikla). Arvioinnin tavasta ei ole säädetty.
- Vaikutusten ennakoarviointi Kuopion päätöksenteossa on hyväksytty kaupunginjohtajan johtoryhmässä 9.9.2022. Päivitetty ohje ja lomakkeet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 21.10.2024.

Vaikutusten ennakoarviointi päätöksenteossa

- Kaupungin tekemät päätökset vaikuttavat suoraan tai välillisesti ihmisiin, ympäristöön, talouteen ja yrityksiin, minkä vuoksi päätöksiä on hyvä arvioida etukäteen. Ennakoarviointi onnistuu parhaiten, kun se liitetään osaksi valmistelu- ja päätöksentekokäytäntöjä. Päätöksen vaikutuksia arvioidaan seuraavasti:
- Strategiavaikutus
- Vaikutukset ihmisiin
- Lapsivaikutukset
- Vaikutukset maaseutuun
- Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon
- Vaikutukset kunnan talouteen ja henkilöstöön
- Vaikutukset yrityksiin

Ennakoarvioinnin valmisteleminen

- Vaikutusten ennakoarvointiohjeessa on määritetty tilanteet, jolloin arviointia ei tehdä, milloin päätösten vaikutusten arviointi tehdään sekä milloin tehdään tavanomaista tarkempi arviointi.
- Asian valmistelija yhdessä esittelijän kanssa vastaa päätöksen vaikutusten ennakoarvioinnin toteuttamisesta ja päättävät sen laajuudesta.
- Ennakoarviointi voidaan toteuttaa asiasta riippuen nopeasti tai enemmän aikaa käyttäen ja laajemmin toimijoita osallistaen.
- Keskeiset tulokset tiivistetään kokousasian selostusosassa ja arviointilomake liitetään kokousasian liitteeksi.

Tilanteet, joissa ennakkoarviointia ei tehdä

Ennakkoarviointi ei tarvita, kun toimielinpäätöksessä kyseessä on mm.

- yksilöä koskevat asia tai hallinnon sisäisiä järjestelyjä koskeva asia
- Oikaisuvaatimus ja tiedoksi merkittävä asia
- viran tai toimen täyttäminen,
- Asiakokonaisuuksissa, mistä on lainsäädännössä säädetty tai muussa kuntaa koskevassa ohjeistuksessa määrätty
- toimeenpanoa koskeva asia tai jo aiemmin ennakoarvioitu asia
- toiminnan seuranta tai lausuntoihin ja esityksiin vastaaminen
- Kriisi / poikkeustilanne

Vaikutusten ennakoarvioinnin tekeminen

Vaikutusten ennakoarviointi

- Vaikutusten arviointi tehdään toimielinpäätöksiin (huomaa päätösryhmät, joissa arviointia ei tehdä)
- Arviointi tehdään vaikutusten ennakoarviointilomakkeella.

Tavanomaista tarkempi vaikutusten ennakoarviointi

- Tavanomaista tarkempi vaikutusten arviointi tehdään osana erilaisten kaupunkitasoisten suunnitelmien ja ohjelmien valmistelua ja kun kyseessä on kaupunkitasoinen muutos palveluissa tai uusi järjestämistapa: mm. kaupunkitasoiset palveluverkkoselvitykset tai toimintaa linjaavat ohjelmat.

Osallistaminen ennakkovaikutusten arviointiin

- Osallistaminen tarkoittaa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien tarjoamista päätöksentekoon liittyviksi määritetyille ryhmille. Tiedonkeruu ja osallistaminen riippuu aiheesta, jo käytettävissä olevasta tiedosta ja arvioinnin laajuudesta.
 - Kaikissa arvioinneissa ei ole tarvetta kuulla kuntalaisia erikseen, vaan viranhaltija-/asiantuntija- /toimielintyöskentely riittää.
 - Päätöksenteon laajuudesta ja aiheesta riippuen voidaan osallistaa esimerkiksi palvelun käyttäjiä, yhteistyökumppaneita, kuntalaisia tai henkilöstöä. Myös vaikuttamistoimielimiä ja kaupungin työryhmiä voidaan osallistaa valmistelussa.
- Osallistamista voidaan tehdä eri menetelmillä, esimerkiksi kyselyillä ja tiedon keräämisellä, keskustelutilaisuuksilla tai muilla toiminnallisilla menetelmillä. Menetelmät voivat olla valmistelua varten erikseen organisoituja tai osa olemassa olevia toimintoja kuten asiakaspalautteen keräämisen hyödyntäminen.